

حکمت زیارت در «ادب فنای مقربان»

آیت‌الله العظمی جوادی آملی با انس دیرین با گنجینه قرآنی، تدریس تفسیر موضوعی قرآن را از دیرباز در مراکز علمی و دینی، حوزوی و دانشگاهی پی گرفته است.

آیت الله العظمی جوادی آملی با انس دیرین با گنجینه قرآنی، تدریس تفسیر موضوعی قرآن را از دیرباز در مراکز علمی و دینی، حوزوی و دانشگاهی پی گرفته است، که جلوه بارز آن مجموعه وزین «تفسیر موضوعی قرآن کریم» در بیست مجلد است؛ که با سبک تفسیری قرآن به قرآن و بهره گیری از روایات معصومان (علیهم السلام) راه بهترین نگرش به کتاب الهی را همراه بیان ویژگی ها و خصایص زنده قرآن تبیین می کند. مجموعه «ادب فنای مقربان» پرتوی از کلمات، گفتارها و نوشتارهای این استاد حوزه است. نخستین دفتر از این مجموعه به تبیین حکمت زیارت پرداخته است.

تسنیمنا به توصیف قرآن کریم از بهشت، بهشتیان در باغ های پر نعمت الهی بر کرسی های خود می نشینند و از شرابی سر به مهر به نام رحیق سیراب می شوند. مَهْری که بر این شراب نهاده شده از مُشک است و قرآن دسترسی به آن را سزاوار رقابت و مسابقه می داند. این شراب در آمیخته با تسنیم است و تسنیم چشمه ای است که مقربان خدا از آن می نوشند.

به نظر علامه طباطبایی بنابر توصیف قرآن کریم چشمه تسنیم از شراب رحیق برتر است، زیرا این شراب به سبب آمیختگی با تسنیم دلپذیر می شود و از طرف دیگر، چون مقربان از تسنیم می نوشند، مرتبه آنان از نیکانی که با شراب رحیق سرمست می شوند بالاتر است. اما صرف آمیخته بودن محتوای رحیق با تسنیم و وصف قرآن کریم از این ترکیب، نمی تواند دلیل برتری یکی بر دیگری باشد، مگر آنکه این برتری از طریق بعضی روایات اثبات شود، یا از معنای کلمه مقربان برتری خاصی نسبت به معنای کلمه ابرار به دست آید.

تفسیر «تسنیم» از تفاسیر ارزشمند جهان اسلام است که طی بیش از ۴۰ سال کوشش و مجاهدت علمی - قرآنی آیت الله العظمی عبدالله جوادی آملی، فقیه، عارف، مفسر قرآن و از مراجع عظام تقلید برای فهم و تدبیر بیش از پیش اهل اندیشه و قرآن نگاشته شده است. این تفسیر در شمار «تفاسیر قرآن به قرآن» جای دارد. روش مؤلف، ذکر آیه یا آیات مورد نظر و بررسی آنها طی چهار مرحله است: «گزیده تفسیر»، «تفسیر آیه»، «لطایف و اشارات» و «بحث روایی». عنوان «تسنیم» مأخوذ از آیه ۲۷ سوره مبارکه مطفین در قرآن و نام چشمه ای در بهشت است.

زیارت از برترین موهبت های الهی است که قلوب را جلا می دهد و به سوی معبود مصروف می دارد. «زیارت جامعه کبیره» یکی از برترین زیارات است، که با فقرات بلندش به اوج وجود ائمه اطهار (علیهم السلام) و بلندای هستی آنان نظر دارد و زمینه معرفت برتر و عرفان کامل تر آن ها را فراهم می کند.

معارف فراوان، عمیق و گسترده این زیارت به تشریح و تبیین نیاز دارد تا هم مقام حقیقی آن ذوات مقدس مبرهن و هم میزان تأثیر و کارآمدی آنان در همه عوالم وجود و شئون هستی، دانسته شود. بر این اساس، مجموعه «ادب فنای مقربان» که پرتوی از کلمات، گفتارها و نوشتارهای حضرت آیت الله العظمی جوادی آملی (حفظه الله) است، به نوبه خود این رسالت را به عهده دارد. نخستین جلد از این مجموعه وزین با مباحثی همچون حکمت زیارت، سلام تحیتی الهی، مراد از بیت نبوت، معنای جایگاه رسالت، میزبانان ملائک، امتیاز انبیا بر دیگران، سرچشمه های رحمت، گنجینه های علم، همراهی علم و حلم، سفره داران کرامت، رهبران الهی جامعه، ولی نعمت های نظام هستی، پیشوایان نور و... به شرح فرازهایی از زیارت جامعه کبیره می پردازد.

تفسیر «تسنیم» در تفسیر هر آیه چهار مرحله را در نظر دارد؛ گزیده تفسیر، تفسیر آیه (مفردات)، اشارات و لطایف و بحث روایی که شاخصه ممتاز این تفسیر است.

سرانجام و پس از انجام نگارش ۸۰ جلد از تفسیر «تسنیم» اسفندماه سال جاری در همایش بین المللی «تفسیر تسنیم» این گنجینه نورانی به روی اهل معرفت و قرآن گشوده خواهد شد.

ایکنا به انگیزه آشنایی بیشتر اهالی قرآن و حدیث با این تفسیر وزین، هر روز یک چشمه نورانی از این تفسیر را در «تسنیم» به روی مخاطبان گرمای خود می گشاید.